

doc. PaedDr. Dáša Porubčanová, PhD.
Vysoká škola DTI, Sládkovičova 533/22, 018 41 Dubnica nad Váhom

Oponentský posudok na habilitačnú prácu

Autor práce: Ing. Alexander Bilčík, PhD.

Názov práce: **Evalvácia v práci pedagógov ako súčasť odborného vzdelávania a prípravy žiakov**

Odbor habilitačného konania a inauguračného konania **Odborová didaktika**

Inštitúcia: **Vysoká škola DTI**

Oponentka: **Doc. PaedDr. Dáša Porubčanová, PhD.**

V úvode posudku, by som rada vyzdvihla významnosť, aktuálnosť a originalitu predloženej témy habilitačnej práce. Problematika kvality všeobecne, sa čoraz častejšie dostáva do všetkých spoločensko-ekonomických sfér života. Jej zastúpenie by nemalo absentovať ani v tak dôležitej oblasti, akým je vzdelávanie. Predložená habilitačná práca systematicky a veľmi konkrétne rieši a ozrejmuje evalváciu v odbornom vzdelávaní a prípravy žiakov.

1. Význam a originalita zvolenej problematiky

Autor zvolil aktuálnu, vysoko inovatívnu tému. Prostriedkom k dosiahnutiu úspechu škôl zabezpečujúcich kvalitné odborné vzdelávanie a prípravu žiakov je uplatňovanie evalvácie v práci pedagógov: učiteľov odborných predmetov a majstrov odbornej výchovy na stredných odborných školách. Pedagogická evalvácia je považovaná za dôležitú pedagogickú disciplínu a má v školskej praxi veľký význam. Prostredníctvom nej môžu zúčastnení aktéri získať dôležitú spätnú väzbu o aktuálnom stave, úrovni a kvalite edukácie.

2. Formálna stránka práce

Predložená habilitačná práca je logicky koncipovaná a vyvážene štruktúrovaná. V teoretických súvislostiach vystihuje vecne a odborne podstatu problematiky v rozsahu 154 strán (s prílohami 185 s.). Je spracovaná v súlade s požiadavkami na formálnu úpravu pre tento typ prác. Autor preukázal erudovanosť v uplatňovaní vedeckej terminológie, ktorá je podložená aktuálnym domácim i zahraničným odborným diskurzom a prezentuje relevantnú a bohatú

Vysoka skola DTI, 30.08.2021 09:33

VR_1234-2021

bibliografiu. Zároveň bola pri aplikovaní výskumnej práce autora dodržaná etická rovina vedeckosti, anonymity a dodržanie zásad pri zverejňovaní citlivých a osobných informácií.

3. Úroveň rozpracovania odbornej teórie

Text práce je koncipovaný odborne a preukazuje orientáciu a schopnosť autora komplexne a zrozumiteľne uchopiť skúmanú tému. V súlade s európskym referenčným rámcom zabezpečovania kvality odborného vzdelávania a prípravy EQAVET a vzhľadom na výsledky štúdie Partnerstvo pre vzdelávanie 2030+ aj Štúdie TALIS sa zamerail na výskum evalvácie v práci pedagógov na stredných odborných školách. Objasnil pedagogickú evalváciu, jej podstatu a vnímanie domácimi aj zahraničnými autormi. Pritom poukázal na aplikovateľné oblasti pedagogickej evalvácie a charakterizoval aj možné prístupy k nej.

Habilitant v teoretickej časti práce predstavil európsky referenčný rámec zabezpečenia kvality pre vzdelávanie a odbornú prípravu na úrovni Európskej únie a jej jednotlivých členských štátov. Priblížil indikátory používané pri evalvácii práce pedagógov, kvality škôl a edukácie v nich zvlášť. Opieral sa pritom o medzinárodne zameraný výskum na evalváciu vzdelávacích potrieb. Následne charakterizoval znaky podmienok slovenských škôl v prvých dekádach 21. storočia, zamerail sa na aktérov zúčastňujúcich sa odborného vzdelávania a prípravy, opísal pedagogických zamestnancov/pracovníkov v odbornom vzdelávaní a príprave žiakov a požiadavky kladené na profesijné kompetencie pedagógov potrebné v edukácii žiakov pre ich život v podmienkach modernej spoločnosti. Zdôraznil, že analýza hodnoty je na Slovensku zatiaľ uplatňovaná skôr výnimočne. Hodnotnosť pre partnerov edukácie je vnímaná úrovňou kvality získanej za určitých podmienok.

Obsah práce doplnil identifikáciou používaných nástrojov a metód autoevalvácie v odbornej praxi, opísal aktuálny stav v evalvácii práce pedagógov v odbornom vzdelávaní a príprave žiakov, výstižne uviedol charakteristiku organizácie odborného vzdelávania a prípravy žiakov, jej špecifiká na slovenských stredných odborných školách.

4. Úroveň rozpracovania výskumu

Hlavný cieľ výskumu: *„Podľa zvolených kvalitatívnych ukazovateľov evalvácie v práci pedagógov zistiť, ako ju hodnotia sami vyučujúci, ich žiaci a rodičia žiakov stredných odborných škôl“* bol vhodne zvolený. Konceptiu realizovaného výskumu autor zacieliil na tri rozsiahle skupiny respondentov, zamerail sa na hodnotenie vnímanej kvality služieb

bezprostrednými partnermi edukácie na stredných odborných školách. Vo vzťahu k cieľu konkretizoval dané ukazovatele k evalvácii edukácie na stredných školách, vytvárajúce pre žiakov podmieňujúci základ pre ich budúce pracovné uplatnenie. Stanovil si 6 parciálnych cieľov a podľa zvolených kvalitatívnych ukazovateľov evalvácie použil dotazníky vlastnej konštrukcie, pričom výskumný súbor tvorili tri kompaktné súbory respondentov zo stredných odborných škôl. Z celkového počtu 3395 respondentov bolo 39,46 % žiakov, 30,74 % pedagógov a 29,80 % rodičov/zákonných zástupcov žiakov.

Vo výskumnej časti habilitačnej práce pre verifikáciu piatich stanovených hypotéz autor zvolil adekvátnu výskumnú stratégiu. Použité nástroje pre spracovávanie a analýzu dát prezentujú viaceré úrovne štatistiky, deskriptívna štatistika zahŕňala frekvenčnú analýzu, medián, aritmetický priemer, smerodajnú odchýlku, rozsah použitých induktívnych štatistických metód predstavoval šikmosťou (Skewness), špicatosťou (Kurtosis), výpočet reliability Cronbach's alpha, komponenty rozdielovej analýzy (One Way ANOVA, Fischerov F-test) a prvky korelačnej analýzy (Pearsonov, Spearmanov korelačný koeficient) v rámci použitého softvéru SPSS 22.00. Vykonané analýzy stanovil na hladine významnosti $\alpha=0,05$. Výsledky skúmania názorne zobrazil prostredníctvom krabicových a stĺpcových grafov.

V kontexte uskutočnených analýz evalvačných procesov výsledky výskumu interpretoval, diskutoval o nich, predložil prínosy a pedagogickým zamestnancom navrhol odporúčania pri zabezpečovaní očakávanej úrovne odborného vzdelávania a prípravy žiakov na stredných odborných školách. Zistenia komparácie dát implikujú takmer ekvivalentné hodnotové rozdiely vo všetkých skúmaných ukazovateľoch (vnímanie spokojnosti s vyučovaním, vnímanie hodnoty získaných vedomostí a zručností, vo vnímaní užitočnosti pre budúcnosť aj vo vnímaní profesionality učiteľov) v skupinách rodičia-učiteľia. V ostatných skupinách boli zaznamenané vyššie hodnotové rozdiely, to súvisí s generačnými odlišnosťami.

Nemenej významnú úlohu zohrávajú faktory evalvácie edukačnej klímy vzhľadom na rozhodujúce kvalitatívne ukazovatele pri vyučovaní z pohľadu žiakov, rodičov a učiteľov. Kvalitatívne ukazovatele očakávaní pedagógov: ústretovosť, priateľstvo, tolerancia, pracovitosť, ochrana životného prostredia, spolupráca pedagóg-rodíč, spolupráca pedagóg-žiak, sloboda a zodpovednosť, uznanie individuálnych rozdielov medzi žiakmi, učenie sa činnosťou. Zo zistení vyplýva, že skupiny rodičov a žiakov uprednostňujú rozvíjanie spolupráce s učiteľom, žiaci kladú dôraz na ochranu životného prostredia. Rodičia na faktor

doc. PaedDr. Dáša Porubčanová, PhD.
Vysoká škola DTI, Sládkovičova 533/22, 018 41 Dubnica nad Váhom

sloboda a zodpovednosť. Skupina učiteľov vníma za prioritu pracovitosť, uznanie individuálnych rozdielov medzi žiakmi aj spoluprácu s rodičmi.

Autor svojou prácou obohatil poznanie evalvačných procesov, taktiež prispel k riešeniu otázok zefektívnenia i optimalizácie vzdelávania vzhľadom na indikátory riešenia vzdelávacích potrieb, efektov vzdelávania, edukačnej klímy a samohodnotenia pedagógov. Za najvýznamnejšie zistenia empirického skúmania procesov evalvácie považujem ucelený kvantifikovaný výskum predstáv, hodnôt a očakávaní zúčastnených partnerov edukácie, ktorý má v rámci Slovenska aj okolitých krajín originalitu, jedinečnosť s ambíciou prispieť k zlepšeniu vnímanej úrovne edukácie na stredných odborných školách.

Otázky do diskusie:

1. Prosím autora, aby stručne ozrejmil význam zisťovania vnímanej kvality edukácie od žiakov školy a ich rodičov.
2. Uveďte, čo považujete za dôležité pri zlepšovaní úrovne výsledkov pedagógov v odbornom vzdelávaní a príprave žiakov.

Záverom konštatujem, že predložená habilitačná práca na tému: „*Evalvácia v práci pedagógov ako súčasť odborného vzdelávania a prípravy žiakov*“ **spĺňa** požadované nároky kladené na tento typ prác. Tiež v zmysle celkového hodnotenia habilitanta na základe predložených doterajších vedecko-výskumných výsledkov a ohlasov na ne potvrdzujem naplnenie osobnostných predpokladov a očakávaní pre akademický postup - docent. Na základe vyššie uvedeného navrhujem **prijat'** predloženú habilitačnú prácu autora na habilitačné konanie a po úspešnej obhajobe odporúčam vymenovať

Ing. Alexandra Bilčíka, PhD. za docenta

v odbore habilitačného konania a inauguračného konania Odborová didaktika.

.....

V Dubnici nad Váhom, 28.8.2021